

Наталя Сумська — актриса театру і кіно. Працює в Київському національному театрі імені Івана Франка. Головні ролі в цьому театрі: **Павлінка** у однойменній виставі за Ян.Купалою, режисер В.Раєвський, Милуша у виставі «**Ярослав Мудрий**» І.Кочерги, Олена у «**Конотопській відьмі**» Квітки-Основ'яненка, режисер І.Афанасьєв, Катрін у «**8 люблячих жінок**» Р.Тома, режисер В.Бугайов, Тетянка у виставі «**У неділю рано зілля копала**» О.Кобилянської, режисер В.Опанасенко, Дідона, Ловінія в «**Енеїді**» І.Котляревського, режисер С.Данченко, Людмила у «**Васці Железновій**» М.Горького, режисер В.Оглоблін, Жанна д'Арк у «**Білій вороні**» І.Татарченка та Ю.Рибчинського, режисер С.Данченко, Марі у «**Блезі**» К.Маньє, режисер В.Опанасенко, Маша у «**Трьох сестрах**» за А.Чеховим, режисер А.Жолдак, Анна Дембі у «**Кін IV**» Г.Горіна, режисер А.Хостікоєв.

Основні ролі в кіно: **Наталка-Полтавка** у однойменному фільмі Р.Єфименка, Христина в «Дудариках» С.Клименка, і Марія Кармелюк в «**Устимі Кармелюку**» Г.Кохана, Інна у фільмі «**Закон**» за В.Винниченком, режисер Ю.Суярко, Юлія у фільмі «**Для домашнього вогнища**», режисер Б.Савченко, Циганка у «**Роксолані**» Б.Небієрідзе.

Наталя Сумська:

42 «Акторське діло —

солдатське»

— Відомо, що ви з театральної родини. Наталю, вам це допомагає чи заважає?

— Останніми роками це стало ще більше відомим. Сестричка Оля досягла високого рівня популярності. В цьому для актора немає нічого поганого, бо заради цього він і працює, працює для людей. Віддавна актор прагне сподобатися публіці, щоб заробити копійку, щоб його знову замовляли і він був потрібен. І в придворних, і в мандрівних трупах діяв той самий механізм. У нас держава виступає замовником, тому, можливо, спрацьовують якісь інші закони виживання актора.

Але є ще виживання актора як особистості. І коли він вижив як особистість, то публіка бачить в ньому свій ідеал. Такий актор стає манком, заради якого публіка ходить в театр і з нетерпінням чекає на його появу. І щоб стати таким, в театрі існує боротьба. Це природна боротьба за роль лідера.

Є різні театральні родини. Багато відомих для нас ще з часів Союзу. Де ж, як не в своїй акторській родині, я буду черпати сили для натхнення, відгуки та поради? Тим більше, що наша сім'я доброзичлива. Сестра, зять, чоловік, батьки — всі є акторами, а тому добрими радниками в професії. Є кому підтримати.

— Саме батьки запропонували вам таку професію?

— Спрацювала швидше вагомість батьківської популярності, їхнього рівня, їхнього іміджу на той момент в театрі ім.Заньковецької. Тато був кумиром молоді, героєм і красенем. Нині це називається паршивим словом «секс-символ», бо люди зосереджують увагу нижче бюсту. Але краса живе і в голові, і в душі, і в тому, в що ця душа вбрана. Зви-

чайно, в акторстві має значення через яке тіло, яку пластику виявляє себе душевна краса.

Мама моя — прекрасна характерна актриса. В юності, в молодості, вона демонструвала природну, але аж чарівну силу життя, яким пашіли її героїні. Жаль, що тоді це не було знято на плівку. Я й досі не можу дотягтися до рівня того акторського посилу в зал, яким володіли батьки, і того голосового посилу. Бо чи не найважливіше для актора — володіти голосом. Актор може брати глядача миттєво в полон одним лише голосом, якщо він від природи сильний, забарвлений різноманітністю інтонацій, має оригінальний тембр.

— Як ви думаєте, чи справді існує акторська порода? Раніше на рідних теренах полюбляли говорити про робітничі династії, але мало про мистецькі. Як ви вважаєте, чи передаються акторські навички генетично?

— Впевнена в цьому. Потрібно культивувати акторську породу. З історії знаємо, що раніше на цьому ґрунтувалося сімейне життя в театрі. Це символічно, що наприкінці віку, ми випускаємо виставу «Кін IV» про актора у четвертому поколінні. Наші діти є поки що третім поколінням. Вони, правда, поки що пробують свої сили. Свідомим актор стає з роками. Хоча й навпаки, через роки, буває, приходить повне розчарування в професії. Акторство — це доля. В актори, як відомо (особливо в кіно), приходять навіть з інших професій.

— В сучасному світі майже аксіомою стало твердження про те, що родина і творчість — речі несумісні, але не раз доводилося спостерігати інше.

— Я з вами згодна. Я рада, що ще є люди з такими думками. Хоча від думок не особливо щось і залежить. Тільки від природи залежить, чи існує в родині бацила творчості, прекрасна бацила театру, це неможливо нав'язати комусь штучно.

В театр приходять по різному, є багато прекрасних акторів з неакторських сімей, але тільки фанати залишаються в тій професії. Крім обдарованості, наш фах вимагає фанатичної відданості, особливо від жінки. Принаймні я б хотіла бачити в театрі тільки тих людей, які повністю віддали себе йому. Кожен з тих, хто працює в театрі, саме так і вважає, але що ж поробиш, коли публіці часто від актора чогось не вистачає.

Вона не знає, чого саме, але актор повинен здогадатися, що їй потрібно для віри в актора, щоб у неї не було запитань.

Ми, актори, приходимо в театр дуже молодими і граємо себе, а потім довго граємо молодих не будучи ними, але досконаліше, бо маємо досвід. Дуже важко екстерном набратися життєвого досвіду. Хоча бувають серед акторів самородки, які юними можуть грати все.

— Гадаю, творча зрілість Сумської і Хостікоєва якраз співпала із вашим сімейним союзом.

— Ми, можливо, тому і об'єдналися, що мали схожі світоглядні позиції. Принаймні я шукала таку людину для співтворчості, а виявилось, що ми потрібні один одному й для життя.

— Ваш творчий злет, вихід на ширшу орбіту, напевне, пов'язаний з виставою Андрія Жолдака за «Трьома сестрами» Чехова?

— З боку, можливо, видніше. Мені пощастило, що Андрій повірив у мене як іншу, ще незнану, побачив у іншому ракурсі і дав можливість працювати. Відверто кажучи, я раніше була не сильно розбалувана ролями. Найбільша подія для актора — отримати роль. (Хоча буває так, що роль ти отримуєш, але не граєш її. Сидиш на ній, як квочка на яйцях, а на глядача не виходиш). В цій ролі повна режисерська довіра дала свої результати, і мені ця робота теж дорога.

— Робота з Жолдаком передбачає інакший стиль, інакшу, ніж в інших режисерів естетику. Як ви відчуваєте цю різницю?

— В самій тканині вистави у нас є різні стилі. Наприклад, друга картина ніби з іншої вистави. У Жолдака багато різних режисерських ходів. Він так запо-

■ Наталя Сумська у ролі Наталки-Полтавки в однойменному фільмі. Режисер Р.Єфименко.

■ Наталя Сумська (Маша), Лариса Кадирова (Ольга), Оксана Батько (Ірина) у виставі «Три сестри». Режисер Андрій Жолдак.

■ Наталя Сумська — Жанна д'Арк та Анатолій Хостікоєв — Жульєн у виставі «Біла ворона». Режисер Сергій Данченко. Національний театр імені І.Франка.

Фото
Віктора Марущенка

■ Наталя Сумська на фестивалі естрадної пісні «Марія». Трускавець, 1992.

44

2 вересня 1999. Бесіду вела Валентина Грицук

лонив нас тими несподіваними ходами, що актори... Хоча ми складно приходили до віри в сценарій, до режисерського перевороту п'єси, до тих умов, в які перекинута дія. Мені цікаво, як вистава сприйматиметься на гастролях та й в Києві. Україна — це особлива і окрема тема розмови. Хто візьме місію говорити на увесь світ про Україну? Про неї мають заявляти не тільки політики і журналісти, а й люди мистецтва, в тому числі й актори.

— Куди плануються гастролі?

— До Санкт-Петербурга. Андрій дістає кошти, театр підтримає.

— А деє далі плануєте показувати роботу?

— Акторське діло — солдатське. Скажуть, то будемо виконувати. Наше царювання відбувається тільки під час вистави, коли ми невіддільні нікому хоча б дві години на добу. Для тієї миті і живеш.

— Жанна в «Білій вороні» та Маша в «Трьох сестрах». Як ви «одягали» на себе ці образи?

— Нас і сьогодні хвилює Жанна. В нашій виставі вона намагалася вирішити питання, що в житті важливіше — місія жінки чи людини? Жінки завжди з тим стикаються, тим більше тепер. Кажучи сучасною мовою, Жанна вибрала кар'єру, а можна було бути просто біля чоловічої руки. Вона зраджує Жюльєна, а вкінці він стає її катом.

А щодо Маші... У Чехова постійно йдуть у п'єсах запитання, що буде через 100, 200 чи 300 років. А вже через 20 були концтабори, і франківська вистава показала українську версію. Весь світ цікавиться особистістю слов'янської жінки, намагається зрозуміти її через Чехова. Маша не стала ін-

шою. Вона просто поставлена в умови іншого часу, в умови заслання.

— Як вам було переходити від звичної театральної умовності до постмодернізму Жолдака?

— Було складно всьому постановочному колективу. Важко і психологічно, і фізично. Але це прекрасна втома від роботи, це умови професії. І є багато людей, які сприймають інтерпретацію Жолдака. В нашій професії погано тільки тоді, коли всім байдуже до твоєї роботи. У нас життям концтабору жили мільйони, в тому числі і прекрасні жінки, змальовані Чеховим, а тому це не може залишити глядача байдужим. Я спостерігала в своєму житті героїнь, подібних до чеховських, але в інших сукнях. Не треба прив'язуватися до одягу. Мені було з чого ліпити Машу.

— З кого ви її витворювали?

— Це збірний образ, навіть вигаданий. Для цього ж й існують репетиції. Півроку роботи. Сестри в нашій виставі з Західної України. Я жила у Львові в дитинстві 10 років, у фільмах знімалася в Західній Україні, а в театрі імені Заньковецької, де працювали батьки, були актори, які повернулися із заслання і багато розповідали. А самі були високо інтелігентними людьми.

— А в яких фільмах ви там знімалися?

— «Гори димлять», «Злочин з багатьма невідомими», «Для домашнього вогнища», «Карпатське золото». На гастролях бувала, їздила туди як естрадна співачка.

— Взагалі, в яких фільмах ви знімалися?

— «Устим Кармелюк». Вишуканий візуальний ряд. Цим картина може позмагатися з будь-яким закордонним фільмом. А ще в «Державному кордоні» (режисер Суярко), в картині «Закон» за Винниченком, «Для домашнього вогнища». Про кіно нехай говорять кінокритики. Можливо, воно не витримало конкуренції зі світовим кінематографом і притихло. Воно й називалося якось натягнуто в нас. Кіно має бути не тільки поетичним, а й людським. Кіно зараз знімається, але я в ньому ні.

— Крім театру і кіно, де ще працювали?

— На естраді. Але там не шукають творчості, там просто потрібні гроші. Це велика машина, яка підпорядковує собі менших. Та й гроші там потрібні значно більші, які б на неї працювали. Найбільш потрібною я відчуваю себе в театрі та в своїй акторській сім'ї.